

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 33/21
Luxemburg, 4 martie 2021

Concluziile avocatului general în cauzele conexe C-357/19, Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și alții/QN și alții, și C-547/19, CY și alții, cauza C-379/19, DNA – Serviciul Teritorial Oradea/IG și alții, și cauzele conexe C-811/19 și C-840/19, Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și alții/FQ și alții

Potrivit avocatului general Bobek, deciziile unei curți constituționale prin care se constată nelegala compunere a unor completuri de judecată din cadrul unei instanțe supreme pentru motivul că dreptul la o instanță independentă și imparțială a fost încălcat și prin care se declară neconstituționalitatea măsurilor de supraveghere tehnică luate în cadrul procesului penal de către serviciile naționale de informații sunt compatibile cu dreptul Uniunii

Dreptul Uniunii se opune însă unei decizii prin care se constată nelegalitatea compunerii completurilor de judecată din cadrul unei instanțe supreme pentru motivul că aceste completuri nu sunt specializate, dacă o astfel de constatare este susceptibilă să aducă atingere protecției efective a intereselor financiare ale Uniunii.

În cursul anului 2019, diferite instanțe din România au sesizat Curtea cu întrebări preliminare privind independența judecătorilor, statul de drept și combaterea corupției. Primul grup de cauze privea diverse modificări aduse legilor naționale ale justiției, care fuseseră în marea lor parte efectuate prin ordonanțe de urgență¹.

Prezentele cauze formează un al doilea grup a cărui temă principală este aspectul dacă deciziile Curții Constituționale a României pot încălca principiile independenței judecătorilor și statului de drept, precum și protecția intereselor financiare ale Uniunii.

În primul rând, la 7 noiembrie 2018, Curtea Constituțională a pronunțat Decizia nr. 685/2018 prin care a statuat în esență că anumite completuri ale instanței supreme naționale, Înalta Curte de Casație și Justiție (România) (denumită în continuare „ÎCCJ”) au fost compuse în mod necorespunzător. Această decizie a permis anumitor părți interesate să formuleze căi extraordinare de atac, care, la rândul lor, au ridicat potențiale probleme referitoare nu numai la protecția intereselor financiare ale Uniunii, în temeiul articolului 325 alineatul (1) TFUE, ci și la interpretarea noțiunii de „instanță judecătorească constituită în prealabil prin lege”, care figurează la articolul 47 al doilea paragraf din cartă.

În al doilea rând, la 16 februarie 2016, Curtea Constituțională a pronunțat Decizia nr. 51/2016 prin care a declarat neconstituțională participarea serviciilor naționale de informații la punerea în executare a unor măsuri de supraveghere tehnică în cadrul urmăririi penale, determinând excluderea unor astfel de probe din procesul penal.

În al treilea rând, la 3 iulie 2019, Curtea Constituțională a pronunțat Decizia nr. 417/2019 prin care a constatat neîndeplinirea de către ÎCCJ a obligației sale legale de a constitui completuri specializate care să soluționeze în primă instanță infracțiuni de corupție. Aceasta conduce la rejudecarea unor cauze de corupție legate de administrarea fondurilor Uniunii deja soluționate printr-o hotărâre.

¹ Concluziile prezentate la 23 septembrie 2020, Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și alții, [cauzele conexe C-83/19, C-127/19 și C-195/1](#), [cauza C-291/19](#), [cauza C-355/19](#) și [cauza C-397/19](#) (a se vedea comunicatul de presă nr. [114/20](#)).

Prin diferitele întrebări adresate în prezentele cauze, ÎCCJ și Tribunalul Bihor (România) solicită Curții să analizeze dacă Deciziile nr. 685/2018, nr. 51/2016 și nr. 417/2019 ale Curții Constituționale sunt compatibile cu anumite dispoziții și principii ale dreptului Uniunii².

Decizia nr. 685/2018

În concluziile prezentate astăzi, avocatul general Michal Bobek propune **Curții, în primul rând, să declare că dreptul Uniunii³ nu se opune deciziei unei curți constituționale naționale prin care se constată nelegala compunere a unor completuri din cadrul unei instanțe supreme naționale pentru motivul că dreptul la o instanță imparțială a fost încălcat, chiar dacă aceasta are drept consecință crearea premiselor necesare admiterii unor căi extraordinare de atac împotriva unor hotărâri judecătorești definitive.**

Avocatul general amintește, mai întâi, că problema compunerii completurilor de judecată, precum și cea a căilor de atac disponibile în cazul încălcării normelor naționale în materie nu sunt reglementate de dreptul Uniunii, astfel că statele membre își mențin marja de apreciere. Prin urmare, dreptul Uniunii nu se opune ca într-o situație care nu este pe deplin reglementată de acesta, o curte constituțională națională să declare, în aplicarea unui standard național efectiv și rezonabil de protecție a drepturilor constituționale, că completurile de judecată din cadrul instanței supreme naționale nu au fost stabilite potrivit legii.

În ceea ce privește protecția intereselor financiare ale Uniunii, avocatul general amintește că articolul 325 alineatul (1) TFUE impune statelor membre să combată activitățile ilegale care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii prin măsuri efective și disuasive.

În această privință, criteriul relevant este dacă o normă, o jurisprudență sau o practică națională este susceptibilă să compromită – din punct de vedere normativ și independent de efectul concret în ceea ce privește numărul de cauze afectate – protecția efectivă a intereselor financiare ale Uniunii. Elementele analizei care trebuie efectuată sunt: *primo*, evaluarea normativă și sistematică a conținutului normelor în cauză, *secundo*, finalitatea acestora, precum și contextul național, *tertio*, consecințele lor practice, în mod rezonabil perceptibile sau așteptate, *quarto*, drepturile fundamentale și principiul legalității, care fac parte din echilibrul intern în interpretarea articolului 325 alineatul (1) TFUE atunci când se apreciază compatibilitatea normelor și a practicilor naționale cu această dispoziție.

Avocatul general arată că, apreciată în lumina acestor criterii, Decizia nr. 685/2018 a Curții Constituționale nu pare a fi de natură să compromită protecția efectivă a intereselor financiare ale Uniunii. *Primo*, decizia nici nu creează noi căi de atac, nici nu modifică sistemul preexistent al căilor de atac. *Secundo*, niciun element nu sugerează că scopul acesteia a fost acela de a compromite instrumentele juridice disponibile pentru combaterea corupției sau de a aduce atingere protecției intereselor financiare ale Uniunii. *Tertio*, eventualele efecte practice ale deciziei sunt limitate în timp și nu conduc la abandonarea procedurii penale, ci doar la o redeschidere a unei faze a procedurii. *Quarto*, motivarea deciziei se întemeiază pe dreptul fundamental la un proces echitabil.

În ceea ce privește principiul independenței judecătorilor, avocatul general arată că nu reiese că metoda de numire la Curtea Constituțională este în sine problematică. Împrejurarea că instituții „politice” participă la numirea unui organ precum Curtea Constituțională nu o transformă într-un organ politic ce aparține sau este subordonat puterii executive. Mai mult, nu a fost evidențiat niciun element susceptibil să repună în discuție independența sau imparțialitatea Curții Constituționale.

---

² Articolul 325 alineatul (1) TFUE; Convenția PIF; articolul 47 din cartă; articolul 2 și articolul 19 alineatul (1) TUE, precum și principiul supremației; Decizia 2006/928/CE a Comisiei din 13 decembrie 2006 de stabilire a unui mecanism de cooperare și de verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției (JO 2006, L 354, p. 56–57, Ediție specială, 11/vol. 51, p. 55)

³ Articolul 47 al doilea paragraf din cartă, articolul 325 alineatul (1) TFUE, precum și articolul 1 alineatul (1) literele (a) și (b) și articolul 2 alineatul (1) din Convenția PIF, precum și principiul Uniunii al independenței judecătorilor.

Decizia nr. 51/2016

În al doilea rând, avocatul general Michal Bobek propune **Curții să declare că dreptul Uniunii⁴ nu se opune deciziei unei curți constituționale naționale**, precum Decizia nr. 51/2016, **prin care se declară neconstituțională punerea în executare de către serviciile naționale de informații a unor măsuri de supraveghere tehnică în cadrul unui proces penal și prin care se impune excluderea din procesul penal a oricărei probe astfel obținute.**

În opinia avocatului general, dreptul Uniunii nu reglementează modul în care sunt puse în executare măsurile de supraveghere tehnică în cadrul unui proces penal și nici rolul și competențele serviciilor naționale de informații. În acest cadru, o curte constituțională națională este în mod natural în măsură să declare că anumiți actori sau organe nu pot pune în executare măsuri de supraveghere tehnică. Faptul că o astfel de decizie constituțională va avea repercusiuni procedurale asupra procedurilor penale în curs și viitoare în materie de corupție este o consecință necesară și logică.

În ceea ce privește sancțiunile disciplinare pentru nerespectarea deciziilor Curții Constituționale, avocatul general consideră că dreptul Uniunii⁵ se opune inițierii unei proceduri disciplinare împotriva unei judecător pentru simplul motiv că acesta a sesizat Curtea cu o cerere de decizie preliminară în care repune în discuție jurisprudența curții constituționale naționale și invocă posibilitatea de a lăsa neaplicată această jurisprudență.

Decizia nr. 417/2019

În al treilea rând, avocatul general Bobek propune **Curții să declare că articolul 325 alineatul (1) TFUE se opune unei decizii a unei curți constituționale naționale**, precum Decizia nr. 417/2019, **prin care se constată nelegalitatea compunerii completurilor de judecată ale instanței supreme naționale care se pronunță în primă instanță asupra unor infracțiuni de corupție pentru motivul că aceste completuri nu sunt specializate în materie de corupție, deși judecătorilor care fac parte din completurile menționate le-a fost recunoscută specializarea necesară, atunci când o astfel de constatare este susceptibilă să genereze un risc sistemic de impunitate în ceea ce privește infracțiunile care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii.**

Avocatul general arată că încălcarea normei naționale privind compunerea completului de judecată în prezenta cauză nu constituie o încălcare a articolului 47 din cartă. *Primo*, condiția specializării pare să aibă un caracter eminent formal. *Secundo*, această regulă pare a fi o excepție destul de limitată care se aplică numai în domenii juridice specifice și în etapa primei instanțe. *Tertio*, alte elemente suplimentare ar indica lipsa caracterului „flagrant” al încălcării.

În ceea ce privește protecția intereselor financiare ale Uniunii, avocatul general consideră că decizia în discuție nu îndeplinește cerințele articolului 325 alineatul (1) TFUE menționate mai sus, întrucât ar putea să se ridice îndoieli serioase în ceea ce privește consecințele practice, în general perceptibile sau așteptate, ale acesteia.

Decizia nr. 417/2019 impune rejudecarea în primă instanță a tuturor cauzelor aflate în etapa apelului, în care hotărârea primei instanțe a fost pronunțată între 21 aprilie 2003 și 22 ianuarie 2019. Ținând seama de nivelul general de complexitate a cauzelor privind infracțiunile de corupție săvârșite de persoanele care intră în sfera de competență a ÎCCJ, precum și de probabilitatea declarării unui apel, efectele așteptate în mod rezonabil ale acestei hotărâri sunt foarte extinse.

---

⁴ Principiul Uniunii al independenței judecătorilor și Decizia 2006/928/CE a Comisiei din 13 decembrie 2006 de stabilire a unui mecanism de cooperare și de verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției (JO 2006, L 354, p. 56–57, Ediție specială, 11/vol. 51, p. 55).

⁵ Articolul 267 TFUE, precum și principiul independenței judecătorilor garantat de articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE și de articolul 47 din cartă.

Referitor la principiul supremației, avocatul general apreciază că acesta trebuie interpretat în sensul că permite unei instanțe naționale să înlăture aplicarea unei decizii a curții constituționale naționale, obligatorie în dreptul național, dacă instanța de trimitere ar considera că această înlăturare este necesară pentru a se conforma obligațiilor care decurg din dispozițiile direct aplicabile ale dreptului Uniunii.

MENTIUNE: Concluziile avocatului general nu sunt obligatorii pentru Curtea de Justiție. Misiunea avocaților generali este de a propune Curții, în deplină independență, o soluție juridică în cauza care le este atribuită. Judecătorii Curții urmează să delibereze în această cauză. Hotărârea va fi pronunțată la o dată ulterioară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

Textul integral al [cauzelor conexate C-357/19, C-547/19, al cauzei C-379/19 și al cauzelor conexate C-811/19, C-840/19](#) se publică pe site-ul CURIA în ziua lecturii.

Persoana de contact pentru presă: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

Imagini de la prezentarea concluziilor sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106